

FOCUS

Píndoles de sabers

**Protocol de
tutorització
de les
píndoles de
sabers**

Protocol de tutorització	3
Rúbrica d'avaluació	4
Aspectes clau de la preproducció	6
Aspectes clau del rodatge	10
Aspectes clau de la postproducció	14

Protocol de tutorització

Aquesta guia està emmarcada dins del projecte **FOCUS Píndoles de Sabers**, impulsat pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, que promou el desenvolupament de les competències clau de l'alumnat, de primària i secundària, mitjançant la creació i publicació de vídeos amb contingut curricular.

Cedida per la Mandarina de Newton

TUTORITZAR PAS A PAS

Aquí trobareu les llistes de passos necessaris per acompanyar l'alumnat a l'hora de realitzar els vídeos i que aquests aconseguixin els seus objectius. Hem establert **set punts clau**:

- L'explicació dels continguts del vídeo.
- Bona organització, claredat i sentit lògic del vídeo.
- Bona qualitat tècnica i riquesa d'ús del llenguatge audiovisual.
- Ritme adient.
- Originalitat.
- Actuació davant la càmera dels protagonistes del vídeo.
- Valors.

Aquests objectius són transversals, però sí que trobem que tenen pesos diferents segons la fase de la producció en què ens trobem. A la preproducció treballarem molt l'organització, claredat i sentit lògic; la qualitat del contingut, les explicacions i els valors; així com l'originalitat. A la fase de rodatge és clau l'aplicació del llenguatge audiovisual, l'actuació i cercar una bona qualitat tècnica. El ritme l'acabarem d'aconseguir a la postproducció.

	4 EXCEL·LENT	3 SATISFACTORI	2 MILLORABLE	1 INSUFICIENT
Explicació dels continguts del vídeo	Està connectat amb la vida real i utilitza exemples, comparacions divertides o dibuixos per explicar les coses de manera clara. Les explicacions són fàcils de comprendre i utilitza paraules entenedores, podia ser utilitzat per altres escoles que vulguin aprendre sobre el mateix tema.	Els temes es presenten de manera clara i fàcil de comprendre. Tot i això, potser podria ser més interessant si utilitzés diferents maneres o exemples per explicar les coses.	No hi ha gaires connexions amb la vida real i la manera com ensenya no és gaire emocionant ni motivadora, no és atractiu.	Aquest vídeo no està fet de manera que ens ajudi a aprendre. No explica les coses de manera interessant. Els temes que tracta i el vocabulari que fa servir no són massa propers a nosaltres i això fa que costi entendre allò que vol dir.
Organització, claredat i sentit lògic del vídeo	S'entén perfectament el missatge i el vídeo està ben estructurat, s'identifica clarament la introducció, el nus i el desenllaç.	S'expliquen bé els continguts, però l'estructura (introducció, el nus i el desenllaç) del vídeo és millorable.	S'entenen alguns continguts, però no està ben ordenat, hi ha escenes on l'ordre dels plans no tenen sentit.	No queda clar què es vol explicar, les escenes i la història no tenen cap ordre ni sentit.
Elements tècnics i llenguatge audiovisual	La imatge es veu bé i és clara, la il·luminació és bona, el so se sent perfectament i els gràfics es veuen bé i ajuden a entendre el vídeo. Els efectes s'han triat bé i s'han seleccionat amb criteri.	A grans trets el vídeo està ben realitzat però l'excés o la manca d'efectes sonors i visuals no el fan prou atractiu o dinàmic.	En general el vídeo està bé, però hi ha algun error en el so, la il·luminació, les imatges, etc.	En aquest vídeo no es veuen la imatge o els gràfics correctament; el so és molt millorable i no s'entén.
Ritme	El contingut del vídeo s'explica de forma atractiva i amb una durada òptima.	El vídeo és atractiu, però la seva durada és una mica llarga.	El contingut del vídeo s'explica de forma poc atractiva, però la durada és correcta.	La presentació dels continguts no és prou dinàmica i fa que el vídeo es faci llarg.
Originalitat	És un vídeo que s'ha creat amb tècniques i idees molt originals i el resultat és molt bo.	El vídeo és correcte perquè s'ha intentat fer alguna cosa nova, però el resultat és millorable.	El vídeo està ben fet, però els elements són d'altres vídeos ja creats.	Existeixen molts vídeos iguals o que s'assemblen molt a aquest vídeo. No s'ha fet res nou o creatiu.
Actuació dels protagonistes del vídeo	Les persones del vídeo parlen amb naturalitat, no s'entrebanquen i s'entén molt bé el missatge.	El resultat és bo, hi ha vocalització i l'actuació és correcta, però es veu poc natural.	Les persones que apareixen en el vídeo s'entrebanquen una mica i sobreactuen, malgrat tot, el missatge s'entén.	Les persones del vídeo no vocalitzen, no s'entén el missatge i es nota que estan sobreactuant.
Valors	El vídeo mostra de forma clara que s'ha tingut en compte la diversitat, els col·lectius minoritaris i la perspectiva de gènere en la seva creació.	El vídeo té en compte la diversitat, els col·lectius minoritaris i la perspectiva de gènere.	El vídeo no té en compte la perspectiva de gènere, ni de col·lectius minoritaris.	El vídeo no ha tingut en compte la diversitat, els col·lectius minoritaris i la perspectiva de gènere en la seva creació.

Preproducció

La preproducció és la fase més important del procés perquè és on es comença a idear tot el projecte. El rodatge i la postproducció són la culminació de tot el que fem en aquesta primera fase. Els aspectes clau a l'hora d'abordar la fase de preproducció amb l'alumnat són els següents:

ORGANITZACIÓ, CLAREDAT I SENTIT LÒGIC

- És important tenir clar què són les píndoles de sabers i què no.
- Aprendre a llegir ens ajudarà a aprendre a escriure. Per això, identificar els gèneres i els formats i reconèixer els diferents ingredients que componen una peça audiovisual és clau per a produir peces pròpies.
- Passar del paper a l'acció no és senzill. El resultat final estarà íntimament lligat a la planificació de la producció: la preproducció.
- Els vídeos es realitzen en equip. L'equip de rodatge inclou diferents rols. Si cadascú assumeix les seves responsabilitats i fem una bona feina d'equip, el resultat serà clar i coherent.

EXPLICACIÓ DELS CONTINGUTS DEL VÍDEO

- És important documentar-se bé abans de fer el vídeo.
- És aconsellable consultar un mínim de tres fonts abans de redactar el contingut curricular que es vol explicar mitjançant l'audiovisual.
- Les píndoles de sabers han de respondre a una pregunta. És bàsic conèixer els diferents tipus de preguntes i explorar al màxim la temàtica que volem tractar. Cal respondre la pregunta amb estratègies efectives que ens assegurin la comprensió del saber curricular com: exemples, comparacions, experiments, metàfores, visualització de dades...

VALORS

- Compartir les idees amb altres persones diferents de nosaltres, pot ajudar a visualitzar conceptes discriminatoris vers altres col·lectius.

ORIGINALITAT

- És crític no tenir pressa per decidir la temàtica, l'enfocament, l'estructura, etc. És decisiu fer activitats que ens ajudin a la ideació.
- Les idees cal desenvolupar-les. Com més detalls ens imaginem i més clara tinguem la pel·lícula abans de rodar, millor farem la preproducció. Això contribuirà a l'excel·lència del resultat.

Llista de control

DE LA IDEA AL GUIÓ

- Hem pensat en qui serà el nostre públic i quin/s sabers pot necessitar dels que volem compartir.
_____
- Hem fet una pregunta productiva.
_____
- Hem fet servir estratègies o trucs perquè el que volem explicar s'entengui clarament (exemples, comparacions, metàfores, esquemes...)
_____
- Hem connectat amb la realitat el saber què volem explicar.
_____
- Hem pensat en quelcom innovador a l'hora de començar el vídeo (excusa argumental) o d'explicar el contingut.
_____
- Hem organitzat el vídeo de principi a final seguint l'estructura de plantejament, nus i desenllaç (no hi falten: una excusa per presentar el contingut, el desenvolupament de l'explicació, la definició i una cloenda...)
_____
- Hem detallat exactament totes les accions, monòlegs i diàlegs al guió.
_____
- Hem comprovat que el llenguatge emprat és adient al nostre públic.
_____
- Hem comprovat que el guió final respon a la pregunta plantejada a l'inici.
_____

Llista de control

TASQUES DE PRODUCCIÓ

- Hem subratllat al guió tot allò que necessitem per al rodatge (actors i actrius, espais, attrezzo...) i hem fet el pla de producció.
- Hem repartit el pla de producció amb el grup i tenim clar qui aconsegueix cada cosa.
- Hem preparat l'equipament tècnic (càmera, micròfon, trípode o estabilitzador, llums...).
- Hem repartit equitativament les tasques del rodatge amb l'equip.

Rodatge

Aspectes clau del rodatge

El rodatge és la fase més intensa. Sovint tenim poc temps i, tot i la preparació prèvia, la realitat potser no és com l'havíem previst i cal estar preparats per als imprevistos. Això sí, si seguim pas a pas la guia, podrem assegurar que no oblidem res essencial i garantir la qualitat de la peça. Els aspectes clau a l'hora d'abordar la fase de rodatge amb l'alumnat són els següents:

ELEMENTS TÈCNICS I DE LLENGUATGE AUDIOVISUAL

- Aprendre a gravar és aprendre a mirar i veure la llum. El control de la llum és clau per a les imatges.
- En un audiovisual el so manté l'atenció de l'espectador/a. Per tant, no pot fallar. No podem enregistrar soroll innecessari i els micròfons han d'estar a prop de la font sonora que volem enregistrar.
- En cas de fer servir croma, cal conèixer les necessitats de gravació que aquesta tècnica implica i controlar com fer l'edició.
- Aprendre a treure el màxim de suc de les eines que fem servir és bàsic.

ACTUACIÓ DELS PROTAGONISTES DEL VÍDEO

- Per fer un bon vídeo és clau assajar.
- És recomanable practicar amb alguns exercicis de vocalització i entonació.
- Les persones que no estan davant de la càmera poden ajudar els intèrprets formant part de l'escena i no fent ganyotes, rient o jutjant a qui parla davant de càmera. Tot l'equip ha de sumar esforços en la mateixa direcció.
- És bo que les persones que surten davant de càmera tinguin el seu temps per sentir-se relaxades i concentrades en el que fan. D'aquesta manera, gaudiran més l'enregistrament i segur que es mostraran més naturals.

Llista de control

IMAGINANT ELS PLANS ABANS DE GRAVAR

- Hem pensat cadascun dels plans que necessita el guió: hem fet una llista de plans o una plantilla de càmeres o un *storyboard*.
- Hem decidit els tipus de pla.
- Hem decidit si la càmera es mourà o no.
- Hem decidit si gravarem a l'altura dels ulls o farem servir un altre angle.
- Hem assajat amb els actors i actrius.
- Hem revisat que tenim varietat en els tipus de pla. Per exemple, després d'un pla general en ve un de més curt.

Llista de control

EL DIA DEL RODATGE

- Tenim clara la llista de plans que hem de gravar. _____
- Hem decidit l'espai exacte on gravarem el pla. _____
- Hem decidit el centre d'interès de la presa, és a dir, l'enquadrament. _____
- Hem comprovat la il·luminació i hem valorat si calia moure el pla perquè hi hagués millor llum o si calia ajudar-nos d'algun focus. _____
- Hem comprovat el so: el micròfon era a prop de la persona que parlava i hem revisat que no hi hagués soroll de fons. _____
- Hem comprovat que la imatge fos ben nítida, és a dir que estigués ben enfocada, especialment en el centre d'interès. _____
- Hem gravat la presa. _____
- Hem aturat la gravació. _____
- Hem revisat l'actuació de les persones: hem analitzat si era correcta, si sobreactuaven, si vocalitzaven bé, i si miraven a càmera quan no tocava. _____
- Hem apuntat les preses bones. _____
- Hem pensat en el següent pla tenint en compte la continuïtat. _____

Postproducció

L'edició és l'art i ofici d'escollir les millors preses del rodatge per ordenar-les i interconnectar-les aconseguint un film coherent. La paciència i la mirada són més importants que dominar els centenars d'efectes que ofereix el programari d'edició. Els aspectes clau a l'hora d'abordar la fase de postproducció amb l'alumnat són els següents:

RITME

- Les mateixes imatges poden explicar històries diferents si les col·loquem en un ordre diferent. L'edició implica la selecció i la concatenació d'imatges.
- Cal assegurar l'atenció i la comprensió de l'espectador/a. Per això mirarem de complementar les explicacions amb grafismes.

Llista de control

EDICIÓ: EL PRIMER MUNTATGE

- Hem bolcat el material a l'ordinador o a l'aparell que fem servir per editar.
- Hem ordenat el material en carpetes per no perdre res.
- Hem visionat el material per tenir clar quines són les preses bones.
- Hem fet el primer muntatge al programari d'edició: hem afegit les preses de forma ordenada i tenim un primer esborrany de vídeo que s'entén de principi a fi.
- Hem ajustat i polit les preses: hem retallat els inicis i finals de presa per evitar els moments on actors i actrius encara no han començat a parlar, hem ajustat els temps de les imatges, hem tret sons innecessaris...
- Hem afegit una veu en off (opcional).
- Hem afegit esquemes, grafismes o altres imatges.
- Hem citat les fonts i l'autoria quan hem fet servir materials aliens.
- Hem revisat que el vídeo tingués sentit de principi a fi.

Llista de control

POSTPRODUCCIÓ: AFINANT I FENT ELS ACABATS

- Hem afegit música i efectes.
- Hem revisat els volums de l'àudio.
- Hem revisat llum i color.
- Hem afegit el títol del vídeo.
- Hem afegit els crèdits finals.
- Hem revisat l'ortografia de grafismes, títols i crèdits.
- Hem subtitulat el vídeo.
- Hem fet una revisió final del vídeo: el ritme i la durada són adients, no hi ha cap imatge que salta ni se'ns ha colat cap element indesitjat.
- Hem exportat el vídeo amb el format adient.
- Hem fet una còpia de seguretat dels materials.
- Ens hem autoavaluat amb la rúbrica.

